

Nowòczasné dwiérze

Jesta czedës mëslelë, że òkna i dwiérze mògą bëc dokazama kùńsztu? Jo, wiém, kąsk to brzëmi dzywno. Dżén w dżén wchòdajacë dodóm abò do szkòtë òtmikómë doch dwiérze i nijak sã nama òne nie parłãczą z zabëtkã abò jakąs artisticzną wërobinã. Ale mòże sã zdarzëc téż tak, że bãdãcë na przëmiar na wanodze w jaczims mùzeùm dôsz bòczenié na to, że drzewiané skrzydłã dwiérzów mają wëżłobioné zdobienia, a kòl klëczczy wãgòrzi sã òrnamet z roscënów.

Ròczã waju do **willë Ernsta Claaszena** w Sopòce. Bez problemù do ni trafita, bò dzysdnia je tam **Mùzeùm Miasta Sopòtu**.

Dòwny miéwca tegò bùdinkù miòł kùńszt we wiòldzim ùwòżanim. Zbiéròł dokazë i bët bùszny ze swòjich zbiérów. Nie interesowòł sã równak dzysdniowima ùtwòrcama. W tim czasu, a bët to pòczãtk XX wëkù, pòpùlarny bët **stil zwòny secesjã**. Nie widzòł sã òn bògatémù kùpcowi. Równak jegò białka Marta ùdbała so, że nowòczasné zdobë dodadzą jich willë përnã letkòscë...

– Mùlkù, ta szafa w naji jòdnicë je za pòwòznò i mało czekawò – rzekła czedës Marta Claaszen do swòjégò chłopa Ernsta.

– Ale jak to, òsmënòscewëkòwò gduńskò szafa je mało czekawò? Kò to dokòz kùńsztu! – òdpòwiedzòł rozgòrzony Ernst.

– Ni mùszisz bëc zarò taczi nerwës. Jò leno czëła, że òstatno módné są dekòracjowé dwiérze. Najim òknóm téż bë dobrze zrobiło òdswiézenié.

Na taczi òrt Ernst Claaszen, lubòtnik barokù, kùpił do swòji willë nadzwëkòwé, nowòczasné dwiérze. Ùzdrzita na nich **zdojnë mòtiwë roscënów**. Głòwczì kwiatów, nad jaczima rosna lëstë i tròwë, a nad tą kòmpòzycjã ùnòszò sã chłãd skùńczony wãszcim lëstã.

Kòzdi z waju gwës dozdrzi plaskatorzezbë z pòrtretama òbkrażonyma roscënama. Na przëmiar **twòrz chłopa pòjòwiającò sã z lëstowëch wietwiów**. Wëzdrzi òn përnã smiészno, bò nawetka jegò wãsë zmienitë sã w lëstë. Na jinëch dwiérzach we willë Claaszena nalëzëta

głowã białczy, wkół jaczi gãsto **wãgòrzã sã winowé krze**. Je téz pòsobny chłop, chtèrnégò dłudżé włosë są wplątóné w winowé wietewczy.

Secesjowi kùńszt ùlubił so wałowé, przecynające sã, linearné sztrépë. Ùdbë na nie bëtë bróné z rodë. Artiscë òbzérelë roscënë i wòdné òrganizmë jak meduzë abò wòdoroscënë. Służëtë jima za mòdło do twòrzeniô òrnaméntów ò dżibczich lëniach, jaczé zmieniwatë sã w prosté, geòmetriczné sztòltë.

Claaszenowie achtnãlë nowòczasny stil i kòzelë artisce zrobic téz dekòracje do òknowi wlédzi. Pòzni do pòczestnégò i bòkadnégò bëna dołącił pòsobny módny element – gramòfón. Òdtądka salón bët wëfùlowóny nié leno pësznyma dokazama kùńsztu, ale téz mùzyką i tuńcã.